

“महाराजा सयाजीराव गायकवाड-सारथी गुणवंत मुला-मुलींना परदेशात उच्च शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती योजना”

महाराष्ट्र राज्यातील मराठा, कुणबी, कुणबी-मराठा, मराठा-कुणबी या जातीच्या विद्यार्थ्यांना आर्थिक परिस्थितीमुळे उच्च शिक्षणासाठी परदेशातील नामांकित विद्यापीठांमध्ये प्रवेश घेता येत नाही. विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता असून आर्थिक परिस्थितीमुळे उच्च शिक्षणापासून वंचित रहावे लागते. मराठा, कुणबी, कुणबी-मराठा, मराठा-कुणबी जातीतील मुलामुलींना परदेशातील नामांकित विद्यापीठांमध्ये अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेण्यासाठी परदेशी शिष्यवृत्ती योजना लागू करण्यात आली आहे.

महाराष्ट्र राज्यातील मराठा, कुणबी, मराठा-कुणबी व कुणबी-मराठा प्रवर्गातील जे गुणवंत विद्यार्थी पदव्युत्तर पदवी/पदविका व पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी QS World Ranking मध्ये 200 च्या आत रॅन्किंग असलेल्या शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठांमध्ये गुणवत्तेनुसार प्रवेश घेतील अशा मराठा, कुणबी, मराठा-कुणबी व कुणबी-मराठा प्रवर्गातील एकत्रितपणे 75 विद्यार्थ्यांना प्रतीवर्षी परदेशी शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे. सदरची योजना छत्रपती शाहू महाराज व मानव विकास संस्था (सारथी), पुणे या शासनाच्या संस्थेमार्फत “सयाजीराव गायकवाड-सारथी गुणवंत मुला-मुलींना परदेशात उच्च शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती योजना” या नावाने शैक्षणिक वर्ष 2023-24 पासून राबविण्यात येत आहे.

योजनेचे नांव :- सारथी संस्थेच्या लक्षित गटातील मुला-मुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी ‘महाराजा सयाजीराव गायकवाड- सारथी गुणवंत मुला-मुलींना परदेशात उच्च शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती योजना’

योजनेचा उद्देश :- मराठा, कुणबी, कुणबी-मराठा व मराठा-कुणबी या जातीतील मुला-मुलींना परदेशात पदव्युत्तर पदवी, पदव्युत्तर पदविका आणि संशोधनात्मक अभ्यासक्रमाचे (पीएच.डी.) विशेष अध्ययन करण्यासाठी आर्थिक मदत देणे.

योजनेची व्याप्ती :- महाराष्ट्रातील मराठा, कुणबी, कुणबी-मराठा व मराठा-कुणबी या जातीतील पदव्युत्तर पदवी , पदव्युत्तर पदविका आणि पीएच.डी.साठी अद्ययावत QS, World University Ranking २०० च्या आतील परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या ७५ (५० संच पदव्युत्तर पदवी , पदव्युत्तर पदविका व २५ पीएच.डी.) विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येईल.

वयोमर्यादा: पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी लाभार्थ्यांची वयाची कमाल 35 वर्ष आणि पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी लाभार्थ्यांच्या वयाची कमाल 40 वर्ष वयोमर्यादा असावी.

शिष्यवृत्ती शाखानिहाय विभागणी

अ.क्र.	अभ्यासक्रमाचे नाव	पदव्युत्तर पदवी/ पदविका	डॉक्टरेट (Ph.D)	एकूण
१	अभियांत्रिकी	२०	०५	२५
२	वास्तुकलाशास्त्र	०४	०२	६
३	व्यवस्थापन	०२	०१	३
४	विज्ञान	१०	०५	१५
५	वाणिज्य/ अर्थशास्त्र	०४	०५	९
६	कला	०४	०५	९
७	विधी अभ्यासक्रम	०४	०१	५
८	औषध निर्माण शास्त्र	०२	०१	३
	एकूण	५०	२५	७५

➤ सर्वसाधारण अटी व शर्ती

- लाभार्थी हा मराठा, कुणबी, कुणबी-मराठा, मराठा-कुणबी या जातीतील महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी व भारतीय नागरिक असणे आवश्यक आहे.
- विद्यार्थ्याला परदेशातील QS world ranking मध्ये 200 च्या आत रँकींग असलेल्या शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठामध्ये गुणवत्तेनुसार प्रवेश मिळालेला असावा. शैक्षणिक वर्ष 2025-26 मध्ये प्रवेश घेतलेल्या व प्रवेश घेण्यास इच्छुक असलेल्या उमेदवारांच्या परदेशातील शैक्षणिक संस्थेचे अद्यावत (सन 2025 मधील) QS (Quacquarelli Symonds) World Ranking 200 च्या आत असणे बंधनकारक आहे.
- विद्यार्थ्याने पदव्युत्तर/ पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करताना यापूर्वी इतर कोणत्याही राज्य शासनाची अथवा केंद्र शासनाची परदेशी शिष्यवृत्ती घेतलेली नसावी. तसेच त्याने अन्य प्रशासनिक विभागाच्या परदेशी शिष्यवृत्तीच्या योजनेसाठी अर्ज केलेला नसावा.
- परदेशातील विद्यापीठ/शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेश घेणारा विद्यार्थी हा पूर्णवेळ विद्यार्थी म्हणून प्रवेशित असावा.
- एक्झेक्युटीव्ह पदव्युत्तर पदवी किंवा एक्झेक्युटीव्ह पदव्युत्तर पदविका व अर्धवेळ अभ्यासक्रमांस प्रवेशित विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र असणार नाहीत.
- प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करताना नमूद केलेल्या विहीत कालावधीत अभ्यासक्रम पूर्ण करणे विद्यार्थ्यावर बंधनकारक असेल, अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी मुदतवाढ मान्य केली जाणार नाही.
- येत्या शैक्षणिक सत्रातील प्रवेशासाठी सन 2025-26 या शैक्षणिक/ आर्थिक वर्षाची शिष्यवृत्ती लागू राहिल. त्यासाठी एप्रिल 2025 ते मार्च 2026 या कालावधी करिता म्हणजेच Spring 2025 (एप्रिल / मे 2025), Fall 2025 (जुलै/ ऑगस्ट/ सप्टेंबर 2025 व Spring 2026 जानेवारी ते मार्च 2026) या कालावधीत प्रवेश झालेल्या किंवा होणारे विद्यार्थी या जाहिरातीस अनुसरून शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करू शकतील.

- जाहिरातीत Ph.D च्या जाहिरात दिलेल्या परंतु त्यासाठी एकही पात्र अर्ज न आल्यास, त्या जागा त्या-त्या शाखेच्या रिक्त जागांमध्ये, शासन निर्णय क्रमांक: सारथी 2022/प्र.क्र.289/का.1425-अ, दि. 20 जुलै, 2023, परि.5- (i) नुसार, आंतरबदल निश्चित करण्यात येईल.
- वरीलप्रमाणे कार्यवाही करून देखील उर्वरीत जागा करिता शासन निर्णय क्रमांक: सारथी 2022/प्र.क्र.289/का.1425-अ, दि. 20 जुलै, 2023, परि.5 - (ii) नुसार, विशिष्ट शाखासाठी नेमून दिलेल्या जागा, त्या शाखेत पुरेसे अर्ज न आल्याने, जास्त अर्ज आलेल्या शाखांमध्ये आंतरबदल करण्यात येतील. तसे केल्यानंतर एकत्रित प्रतीक्षा यादी तयार करून, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्यविभाग, शासननिर्णय क्र. स.न.वि. 2024/प्र.क्र.77/ बांधकामे, दिनांक- २५ जुलै, २०२४, नुसार त्या विद्यार्थ्यांच्या QS World Ranking च्या मेरीट नुसार भरण्यात येईल. अशा प्रकारे एकूण सर्व 75 जागा अर्जाच्या उपलब्धते प्रमाणे भरण्यात येतील.
- परदेश शिक्षण शिष्यवृत्ती करिता Unconditional Offer Letter असावे. Unconditional असा शब्दशः उल्लेख काही ऑफर लेटर मध्ये दिसून येत नाही, त्यामुळे फक्त conditional offer नसावी.
- **वयोमर्यादा:** पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी लाभार्थ्यांची वयाची कमाल 35 वर्ष आणि पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी लाभार्थ्यांच्या वयाची कमाल 40 वर्ष वयोमर्यादा असावी.

➤ **उत्पन्न मर्यादा :**

या योजनेअंतर्गत लाभ घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे/कुटुंबांचे व विद्यार्थी नोकरी करीत असल्यास त्याचे स्वतःचे उत्पन्न धरून सर्व मार्गांनी मिळणारे मागील आर्थिक वर्षातील वार्षिक उत्पन्न रु. 8.00 लाखापेक्षा जास्त नसावे.

विद्यार्थी किंवा पालक किंवा दोन्ही नोकरीत असतील तर त्यांचे आयकर विवरणपत्र, फॉर्म न. 16 व सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार पेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबाचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

इतर विद्यार्थ्यांसाठी सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबाचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र, नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. तहसिलदार यांचे उत्पन्नांचे प्रमाणपत्रासोबतच आयकर विवरण पत्र (ITR) सादर करण्यात यावे. ज्यांच्यासाठी आयकर विवरण पत्र भरणे बंधनकारक / आवश्यक नाही, त्यांच्याकडून तसे Affidavit सादर करावे.

उत्पन्नाच्या बाबतीत खोटे उत्पन्न दाखवणे, खोटी कागदपत्रे सादर करणे अथवा एकूण उत्पन्न ८.०० लाखा पेक्षा अधिक आढळल्यास प्रचलित कायदानुसार शासनाची दिशाभूल करून फसवणूक करणेबाबत त्याच्या विरुद्ध फौजदारी कार्यवाही करण्यात येईल.

कोणत्याही विद्यार्थ्यांनी/ उमेदवाराने खोटी माहिती / कागदपत्रे सादर केल्याचे सिध्द झाल्यास अथवा उपरोक्त शासन निर्णयाप्रमाणे कर्तव्यात कसुर केल्यास, त्यास ताबडतोब पुढील शिक्षणासाठी अटकाव (Debar) केला जाईल व त्याच्याकडून झालेल्या खर्चाची 15 % चक्रवाढ व्याजाने वसूली करण्यात येईल.

- **शैक्षणिक अर्हता:** परदेशातील पदव्युत्तर पदवी किंवा पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्याने भारतातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमधून किमान 55% गुणांसहित पदवी परीक्षा उत्तीर्ण केलेली असावी.

➤ **अभ्यासक्रमाचा कालावधी :-**

पीएचडी-4 वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी या पेक्षा जो कमी असेल तो.

पदव्युत्तर पदवी-2 वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा जो कमी असेल तो.

पदव्युत्तर पदविका-1 वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा जो कमी असेल तो

➤ **एकाच कुटुंबातील कमाल पात्रता धारक :-**

(अ) परदेश शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ एका विद्यार्थ्यास फक्त एकदाच घेता येईल. मात्र, या योजनेअंतर्गत पदव्युत्तर पदवीचा अभ्यास सुरु असतांना त्या विद्यार्थ्यास डॉक्टरेट पदवी (पीएच.डी) साठी शासन निर्णयात अंतर्भूत विषयांत दर्जावाढ करण्याची संधी मिळाल्यास सदर विद्यार्थी याच योजनेअंतर्गत पुढील अभ्यासक्रमासाठी लाभ घेण्यास पात्र असेल. त्यासाठी विद्यार्थ्याने निवड समिती/शासनास रितसर अर्ज करून मान्यता घेणे बंधनकारक राहील. अशा प्रकरणात संबंधित शैक्षणिक संस्थेची जागतिक क्रमवारी (QS World Ranking) त्यावेळी लागू असलेल्या शासन निर्णयाच्या मर्यादेत असणे आवश्यक आहे. मात्र अशा प्रकरणात विद्यार्थ्यास मिळणारा एकूण लाभाचा कालावधी त्यावेळी लागू असलेल्या शासन निर्णयाच्या मर्यादेतच दिला जाईल. उदा. विद्यार्थ्याने दोन वर्षांचा पदव्युत्तर अभ्यासक्रम करतांना डॉक्टरेट (पीएच.डी) करण्यासाठी परदेशी शैक्षणिक संस्थेत दर्जावाढ प्राप्त केली तर त्या विद्यार्थ्याला शासनाने विहित प्रक्रियेद्वारे मान्यता दिल्यास त्यानंतरच्या पुढील दोन वर्षांसाठी शासन निर्णयातील नमूद सर्व लाभ घेता येतील. या कालावधी नंतर होणारा पुढील संपूर्ण खर्च मात्र विद्यार्थ्याला करावा लागेल.

(आ) एकाच कुटुंबातील जास्तीत जास्त दोन मुलांना परदेश शिष्यवृत्तीचा लाभ देता येईल त्यापेक्षा जास्त मुलांना परदेश शिष्यवृत्ती लागू राहणार नाही. यासाठी पालकांनी आणि विद्यार्थ्यांनी तसे प्रतिज्ञापत्र करून देणे बंधनकारक असेल.

(इ) एका वर्षाच्या प्रवेश प्रक्रियेत एका कुटुंबातील दोन पाल्यांचा समावेश असल्यास प्रवेश प्रक्रियेच्या अंतिम फेरीत जागा रिक्त राहील्यास एका कुटुंबातील दुसऱ्या पाल्यास लाभ देण्यात येईल.

➤ **आवश्यक कागदपत्रे :**

(i) विहित नमुन्यातील परिपूर्ण अर्ज,

(ii) सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी दिलेला उत्पन्नाचा दाखला व ITR AY २०२५-२६ / Form No. १६.

(iii) पदवी / पदव्युत्तर पदवी परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे पुरावे. (दहावी, बारावी, पदवी, पदव्युत्तर, पदवी/पदविका यांच्या गुणपत्रिकांसह) (सनद/मार्कलिस्ट),

(iv) परदेशातील QS World Ranking 200 च्या आत असलेल्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश मिळाल्याबाबतचे ऑफर लेटर.

(v) ज्या विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळाला आहे त्याचे सविस्तर माहिती पत्रकाची (Prospectus) प्रत.

(vi) पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी आणि पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी अद्ययावत QS World Ranking ची जागतिक क्रमवारी.

वेळोवेळी सारथी या संस्थेने ठरवून दिलेले बंधपत्र/विविध दाखले तसेच अन्य कागदपत्रे सादर करणे लाभार्थ्यावर बंधनकारक राहील.

➤ योजनेतील लाभाचे स्वरूप :

विद्यार्थ्यांना मिळणारे शिष्यवृत्ती अंतर्गत विविध लाभ शासन निर्णय क्रमांक सारथी २०२२/प्र.क्र.२८९/का.१४२५- अ दि. २० जुलै २०२३ व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्यविभाग, शासननिर्णय क्र. सनवि २०२४/प्र. क्र.७७/बांधकामे, दिनांक- २५ जुलै, २०२४ मध्ये दिल्यानुसार राहतील. यामध्ये महाराष्ट्र शासनाने काही बदल/ सुधारणा केल्यास त्यानुसार देय राहतील.

विद्यार्थ्यांस परदेशी शिक्षण संस्थेमार्फत किंवा इतर कोणत्याही यंत्रणेमार्फत मिळणारी शिष्यवृत्ती, इतर कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक लाभ किंवा शिकविण्याबाबतचे मानधन किंवा फेलोशिप किंवा रिसर्च असोशिएट म्हणून मिळणारी ही रक्कम देय होणाऱ्या शिक्षण शुल्क वा एकूण देय रक्कमे मधून कपात करण्यात येईल. विद्यार्थ्यांस परदेशात राहण्याच्या कालावधीसाठी विद्यापीठाने ठरवून दिल्यानुसार वैयक्तिक आरोग्य विमा (Personal Health Insurance) काढणे अनिवार्य राहिल. यासाठीचा संबंधीत विद्यापीठाच्या निकषानुसार किमान खर्च सारथी संस्थेकडून अनुज्ञेय राहिल.

शिक्षण शुल्क, निर्वाहभत्ता, वैयक्तिक आरोग्य विमा आणि यासाठी निर्धारित केलेल्या दरापेक्षा होणारा जास्तीचा खर्च विद्यार्थी/उमेदवारास स्वतः सोसावा लागेल व अशा प्रकारचे हमीपत्र विद्यार्थ्यांस व पालकास अर्जासोबत द्यावे लागेल.

विद्यार्थ्यांस वरील लाभ मिळण्यासाठी परदेशातील प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक वेळी उत्तीर्ण होणे बंधनकारक असून, तसे शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र, गुणपत्रिका, प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यासाठी सादर करणे अनिवार्य आहे.

प्रवेशित विद्यार्थ्याने प्रत्येक सहा महिन्याच्या खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे (Utilization Certificate), खर्चाच्या पावत्या इ. विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाकडून प्रमाणित करून सादर करणे बंधनकारक आहे. त्याशिवाय पुढील हप्ता मंजूर होणार नाही.

➤ अर्ज करण्यासाठी अनिवार्य अटी :-

१. नोकरीमध्ये असलेल्या उमेदवारांनी तो जेथे नोकरी करतो त्या यंत्रणेचे (Organization Employer) ना हरकत प्रमाणपत्र दाखल करणे अनिवार्य आहे.
२. पात्र विद्यार्थ्याने निवडीनंतर Non Judicial Stamp Paper वर Public Notary समोर वेबसाईट वरील विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापत्र लिहून देणे बंधनकारक असेल.
३. पात्र विद्यार्थ्याने निवडीनंतर दोन जामीनदार देणे बंधनकारक असेल. या प्रत्येक जामीनदाराने स्वतंत्र Surety Bond करून देणे बंधनकारक असेल.
४. अर्ज करणाऱ्या विद्यार्थ्याचे स्वास्थ चांगले असले पाहिजे. त्याकरिता त्याने नोंदणीकृत वैद्यकीय अधिकाऱ्याने दिलेले प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहिल.
५. विद्यार्थी शिक्षणासाठी आवश्यक असलेला कालावधी किंवा शिक्षण त्यापूर्वी पूर्ण झाल्यास जो कालावधी लागेल या दोघांपैकी जो कमी आहे त्या कालावधी पुरतेच राहण्याचे बंधपत्र (Bond) राज्य शासनास तसेच परदेशातील भारतीय दुतावासास लिहून द्यावे लागेल. या आवश्यक कालावधीपेक्षा जास्त कालावधीकरीता परदेशात राहण्यास विद्यार्थ्यास परवानगी मिळणार नाही.
६. पात्र विद्यार्थ्यास निवडीनंतर सारथीने विहित करून दिलेल्या नमुन्यात Record Release Consent Form हा बंधपत्राच्या स्वरूपात द्यावा लागेल.

७. विद्यार्थ्यास परदेशामध्ये प्रवेश मिळण्यासाठी QS World Ranking मधील 200 च्या आतील अद्ययावत जागतिक क्रमवारीत असलेल्या विद्यापीठ/शिक्षणसंस्था मध्ये प्रवेशासाठी स्वतः प्रयत्न करावा लागेल व त्यासाठी आवश्यक त्या सर्व पात्रता परीक्षा देणे बंधनकारक असेल.
८. ज्या विद्यार्थ्यांना परदेशी शैक्षणिक संस्थांकडून Unconditional Offer Letter मिळालेले असेल, त्यांनाच ही शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय राहील, यासाठी Conditional Offer Letter गृहीत धरले जाणार नाही.
९. विवाहीत उमेदवाराच्या पत्नी/पती व मुले यांना परदेशामध्ये सोबत घेवून जाण्यासाठी कोणत्याही प्रकारचे सहाय्य दिले जाणार नाही. त्यासाठी पासपोर्ट मिळविणे, व्हिसा मिळविणे, आर्थिक तरतूद करणे, परदेशातील निवास व दैनंदिन खर्चाची व्यवस्था करणे ही उमेदवाराची वैयक्तिक जबाबदारी असेल.
१०. नोकरी करणाऱ्या उमेदवारांनी सर्व प्रशासकीय बाबी उदा. रजा, वेतन आणि इतर सेवेच्या बाबी या स्वतः प्रत्यक्षपणे निराकरीत करावयाच्या आहेत. याबाबत कोणत्याही प्रकारची सवलत शासनाकडून मिळणार नाही.

अ) अचानक उद्धवलेल्या परिस्थितीमध्ये, परदेशामध्ये शिक्षण घेत असताना विद्यार्थ्यास भारतामध्ये यावयाचे असल्यास त्यासाठी त्याचे संबंधित शैक्षणिक संस्था आणि संबंधित शिक्षण संचालनालयाची पूर्वपरवानगी घेणे बंधनकारक असेल आणि याबाबतची माहिती संबंधित विद्यार्थी भारतीय दूतावासास कळवतील.

ब) जेवढ्या कालावधीमध्ये परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमधून दूर असेल, तेवढ्या कालावधीचा कोणताही खर्च त्यास अनुज्ञेय होणार नाही. तथापि, तो पुन्हा त्याच शैक्षणिक संस्थेत त्याच अभ्यासक्रमाचे पुढील शिक्षण पूर्ण करण्यासाठी हजर झालेल्या दिवसापासून त्यास देय लाभ अनुज्ञेय होतील.

क) अशा परिस्थितीत विद्यार्थ्याने परत त्याच परदेशी शिक्षण संस्थेमध्ये हजर न होता शिक्षण अर्धवट सोडल्यास त्यास अदा करण्यात आलेले शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क इतर शुल्क व निर्वाहभत्त्याची व्याजासह वसूली करण्यात येईल, याबाबतचे लेखी हमीपत्र विद्यार्थ्यास द्यावे लागेल.

११. पासपोर्ट व व्हिसा मिळविण्याची जबाबदारी उमेदवार/विद्यार्थ्याची असेल.

उमेदवारास/विद्यार्थ्यांना केवळ ज्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये, ज्या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश मिळालेला आहे व शिष्यवृत्ती मिळाली आहे त्याच कारणासाठी व्हिसा घेणे बंधनकारक असेल.

निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांनी मागणी केल्यानुसार आवश्यक ती कागदपत्रे सादर करणे व आवश्यक ते करारनामे देणे बंधनकारक असेल.

निवड झालेल्या विद्यार्थ्यास त्याच्या शैक्षणिक कालावधीमध्ये जास्तीची रक्कम अदा झाली असल्यास त्याची परतफेड करणे विद्यार्थ्यावर बंधनकारक असेल. अथवा ती वसूल करणेबाबत प्रचलित कायदे व नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येईल, याबाबतचे हमीपत्र देणे बंधनकारक असेल.

सदर शिष्यवृत्तीबाबत महाराष्ट्र शासनाच्या नियोजन विभागाने घेतलेला निर्णय अंतिम असेल.

शासन निर्णय क्रमांक: सारथी २०२२/प्र.क्र.२८९/का.१४२५-अ

परिशिष्ट - अ

Engineering/		Architecture	Management	Science	Arts & Commerce	Law	Pharmacy
*Permissible Courses :- P.G./P.G. Diploma/Ph.D.		P.G./P.G.Diploma/Ph.D	*Permissible Courses :- P.G./ P.G. Diploma	*Permissible Courses :- P.G./ Ph.D	*Permissible Courses :- P.G./ Ph.D	*Permissible P.G./Ph.D	*Permissible P.G./Ph.D
1		2	3	4	5	6	7
1.	Civil	Architecture	1. M.B.A. with Finance/ Marketing/H.R./ System Analysis	1. Agriculture	1.Sociology	L.L.M.	M. Pharm
2.	Mechanical		2.Hotel Management	2. Horticulture	2.Psychology		
3.	Electrical			3.Animal Husbandry	3.Philosophy		
4.	Chemical			4.General Science	4.Economics		
5.	Computer			5.Maths	5. Commerce		
6.	Production			6.Physics	6. Applied Art		
7.	Industrial Engg.			7. Chemistry	7. Fine Art		
8.	Environmental Engineering			8.Botany			
9.	Mining Engg.			9.Zoology			
10.	Petrochemical			10.Statistics			
	Electronic & TC			11.Physics			
	Information Technology/ Information System/ Information Science/ Computer Engineering						
11.	Bio-Technology						
12.	Genetic Engineering						
13.	Nano Technology						
14.	Industry Internet of Things (IIOT)						
15.	Cyber Law/Cyber Security						
16.	Biomedical Engg.						
17.	Climate Change						
18.	Artificial Intelligence						
19.	Reversible energy						
20.	Climate Change						
21.	Data Analysis						
22.	Cloud Computing						
	Eligibility						
Graduation for P.G. & Post Graduation for Ph.D in relevant subjects							

विभागीय कार्यालय सविस्तर संपर्क व तपशील

अ.क्र	विभागाचे नाव	अंतर्भूत जिल्हे	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता
1	कोल्हापूर उपकेंद्र	कोल्हापूर, सांगली, सिंधुदुर्ग, रत्नागिरी	विकास गंगा इमारत, ड्रीम वर्ल्ड वॉटर पार्क शेजारी, रमणमळा, कसबा बावडा, कोल्हापूर 416003. - divkolhapursarathi@gmail.com - 0231 992723
2	मुंबई विभागीय कार्यालय	मुंबई, मुंबई उपनगर, रायगड, ठाणे, पालघर	एमटीएनएल इमारत सेन मार्ग सेक्टर 2, खारघर, तालुका पनवेल, जिल्हा रायगड, महाराष्ट्र 410 210 - divmumbaisarathi@gmail.com - 02227741011
3	लातूर विभागीय कार्यालय	लातूर, धाराशिव, परभणी, बीड	जुने जिल्हाधिकारी कार्यालय बाशी रोड, पहिला मजला, लातूर 413512 - divlatursarathi@gmail.com - 02382299581
4	नागपूर विभागीय कार्यालय	नागपूर, वर्धा, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली	नागपूर विभागीय कार्यालय वनामती, नागपूर परिसर येथील इमारत (शरद व ग्रीष्म), व्ही.आय.पी. रोड. धरमपेठ, नागपूर - 440010 - divnagpursarathi@gmail.com - 07122992878
5	पुणे विभागीय कार्यालय	पुणे, सातारा, सोलापूर, अहिल्यानगर	पुणे पेठ, शिवाजीनगर, स्वा. सावरकर उद्योग भवन, पहिला मजला, पुणे 411005. - divpunesarathi@gmail.com 02029950477
6	छत्रपती संभाजीनगर विभागीय कार्यालय	छत्रपती संभाजीनगर, जालना, हिंगोली, नांदेड	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय सभागृह, पदमपुरा, स्टेशन रोड, देवगिरी कॉलेज जवळ, छत्रपती संभाजीनगर 431005 - divaurangabadsarathi@gmail.com - 0240299097
7	नाशिक विभागीय कार्यालय	नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगांव	बँक नंबर 8, विभागीय आयुक्त आवार, नाशिक रोड, नाशिक 422101 - divnashiksarathi@gmail.com - 02532993689
8	अमरावती विभागीय कार्यालय	अमरावती, अकोला, बुलढाणा, वाशिम, यवतमाळ	अमरावती विश्रामगृहालगत, कॅम्प रोड, चपराशीपूरा, जूनी भातकुली तहसिल अमरावती, ता.जि. अमरावती - 444602 -divamravatisarathi@gmail.com - 07212991672

